

כ"ח כסלו תש"פ
26 דצמבר 2019

לכבוד
חה"כ סתיו שפיר
באמצעות עוה"ד גיא בוסני

לכבוד
"משפט צדק" (בהליכי רישום)
באמצעות עוה"ד מיכאל ליטווק

- בדוא"ל -

שלום רב,

הנדון: החלטת רשם המפלגות בהתנגדות לרישום מפלגה בשם "משפט צדק"

1. ביום 8.12.19 הוגשה לרשם המפלגות בקשה לרישום מפלגה בשם "משפט צדק" (להלן: "המבקשת להרשם כמפלגה" או "המבקשת").
2. בהתאם להוראות סעיף 4(ב) לחוק המפלגות (להלן: "חוק המפלגות") פורסמה הודעה בדבר הגשת הבקשה ברשומות ביום 9.12.19 (י"פ 8566). בנוסף, פורסמה המודעה בעיתונים: ישראל היום, הארץ ואל-איתחיד.
3. בתאריך 19.12.19 התקבלה במשרדי רשם המפלגות התנגדות לרישומה של המבקשת. ההתנגדות הוגשה ע"י חה"כ סתיו שפיר (להלן המתנגדת).
4. נימוקי ההתנגדות הועברו לתגובת המבקשת להרשם ובנוסף ביקש הרשם מהמבקשת כי תעביר התייחסות והסבר לדברים המופיעים ברישא של סעיף 1 למטרות המפלגה בדבר "שינוי שיטת המשטר" אותו מבקשים לקדם והבהרה בדבר טיב השינוי המבוקש ומשמעותו. ביום 23.12.19 הועברה לעיון הרשם תגובת המבקשת.
5. לאחר בחינת ההתנגדות ותגובת המבקשת הגעתי לכלל החלטה כי יש לדחות את ההתנגדות לגופה. יחד עם זאת ומאחר שבמהלך בירור ההתנגדות עלה הצורך לקבל הבהרות נוספות מהמבקשת, בשלב זה לא תרשם המפלגה עד שתנוח דעתי כי אין עילה למנוע את רישומה והכל כפי שיפורט להלן.

עיקר נימוקי ההתנגדות:

תמצית העילות להגשת ההתנגדות הן כמפורט להלן:

6. לטענת המתנגדת, המבקשת להרשם הינה מפלגה "מתחזה" - כך כלשונה. לטענתה, המבקשת הציגה בבקשתה מטרות שאינן המטרות האמיתיות שלה שכן "מטרתה של המפלגה המתחזה היא אחת ויחידה ואין בילתה, חדירה לכנסת ישראל, על מנת לפעול לשחרורו מן הכלא של הרוצח הבזוי יגאל עמיר..." (ציטוט מסעי' 2 להתנגדות).
7. לטענת המתנגדת "המפלגה היא התאומה הזזה של תנועת נורא דליבא... אותם עסקנים, פונקציונרים ומאכערים מנהלים את שתיהן" (ציטוט מסעיף 3 להתנגדות) והיא מפנה לאתר אינטרנט שכתובתו <http://freeigal.com/he> ממנו עולה כי תנועת נורא דליבא פועלת, בין היתר, לשחרורו של הרוצח יגאל עמיר (להלן: "הרוצח" או "רוצח רה"מ המנוח").
8. המתנגדת מציינת כי נראה שהמניע למעשיה של המבקשת, שהסתירה את מטרותה האמיתית, נובע מכך שרשם המפלגות לא היה מאשר רישום של מפלגה שאחת ממטרותיה היא שחרורו של הרוצח יגאל עמיר. עוד טוענת המתנגדת כי "נורא דליבא" ניסתה להרשם בעבר ולא הצליחה.
9. לטענת המתנגדת הסתרת המטרות האמיתיות של המבקשת להרשם מהווה "התנהגות בלתי הולמת" שיש בה כדי "להביא לדחיית" בקשת הרישום" (ציטוט מסעיף 7 להתנגדות).
10. לגופו של עניין טוענת המתנגדת כי יש למנוע את רישומה של המבקשת להרשם מהטעם שהמטרה האמיתית של המבקשת לשחרור הרוצח היא מטרה שיש בה כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ושמיקומה עילה למניעת רישום מפלגה כאמור בסעיף 15(1) לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992.

עיקרי תגובת המבקשת להרשם כמפלגה:

11. המבקשת מכחישה באופן גורף את הטענות שנטענו בהתנגדות: "אין למפלגה אלא להצר על הגשת התנגדות בדים חלולה וריקה מתוכן הנעדרת אחיזה במציאות, רצופת שקרים וסילופים ונעדרת כל בסיס ו/או אסמכתא, המאשימה אותה בהתחזות ו/או סילוף מטרותיה" (ציטוט מסעיף 8 לתגובה) ומבחינה: "...בניגוד לנטען בכתב ההתנגדות, המפלגה עומדת מאחורי מטרותיה, היא אינה מנסה להידמות ו/או חלילה להתחזות למפלגה ו/או לכל ישות זו או אחרת". (סעיף 21 לתגובה).

12. בעניין ההשוואה ל"נורא דליבא" כותבת המבקשת: "לא למותר לציין, אין כלל אישיות משפטית המתקראת "נורא דליבא", לכאורה הדבר היחיד שקיים הינו אתר אינטרנט אליו מוביל הקישור המצורף להתנגדות, על פניו מעולם לא ננקטה כל פעילות משפטית ו/או פלילית כנגד האתר ו/או כנגד העומדים מאחורי הפרסומים בו. יתרה מזאת, כניסה לקישור המובא בהתנגדות, אינו מעלה כל מטרה או מעשה השולל את קיומה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית" (סעיפים 7-8 לתגובה).
13. המבקשת מבהירה בתגובתה כי היא "רואה בקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ערך עליון" (ציטוט מסעיף 4 לתגובה). בתגובה לשאלה שהעלה רשם המפלגות הבהירה המבקשת כי המילים שמופיעות ברישא לסעיף 1 למטרות המפלגה בדבר "שינוי שיטת המשטר" כוונתם: "שמירת הפרדת רשויות ודאגה למערכת משפט יעילה והוגנת" (ציטוט מסעיף 23 לתגובה).
14. בנוסף, מעלה המבקשת טענות סף למחיקת ההתנגדות מאחר שזו לא הוגשה במועד, לא צורף לה יפוי כח ולא צורפו לה מסמכים כנדרש בתקנה 5 לתקנות המפלגות (רישום ודיווח), התשנ"ג-1993, כך לטענתה.

המסגרת הנורמטיבית:

- לאחר שסקרתי בקצרה את טענות הצדדים, אפרט להלן את התשתית הנורמטיבית הנוגעת להכרעה במכלול:
15. בבסיס החופש של הפרט לייסד מפלגה מונח אגד של זכויות יסוד שהעיקריות שבהן הן זכות ההתאגדות, חופש הביטוי, הזכות לבחור ולהבחר והזכות לשוויון. המפלגה היא כלי למימוש זכויות אלה והיא מכשיר מרכזי שיש בכוחו להשפיע על השלטון ולעצב את אופי החברה והמשטר. בענין זה כתב הנשיא ברק: "אכן, ביסוד החופש של הפרט לייסד מפלגה מונח אגד של זכויות חוקתיות העיקריות שבהן הן זכות ההתאגדות, חופש הביטוי, הזכות לבחור ולהבחר והזכות לשוויון... הנה כי כן, ארבע זכויות אדם בסיסיות מובילות, מכיוונים שונים, להכרה בזכות הבסיסית להקים, יחד עם אחרים, מפלגה בישראל. הטלת סייגים על החופש להקים מפלגה פוגעת בארבע זכויות יסוד אלה." (ברע"א 7504/95 גאנם יאסין נ' רשם המפלגות פ"ד נ(2) 45, בעמ' 59-56 (להלן: עניין יאסין))
16. עם זאת, זכויות אלה אינן חירויות בלתי מוגבלות ובשורה של פסקי דין נפסק שזכותה של הדמוקרטיה לשלול את ההשתתפות בהליך הדמוקרטי מאותם אלה אשר שוללים את הדמוקרטיה עצמה. "מי שאינו מקבל את עקרונות היסוד של הדמוקרטיה ומבקש לשנותם, אינו יכול לבקש להשתתף בדמוקרטיה בשם אותם הכללים" (א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת נש-עשרה נ' טיבי פ"ד נ(4), 14 בעמ' (להלן עניין טיבי)).

17. לכן, לצד תנאי כשירות פורמליים שאותם יש לקיים לצורך הקמת מפלגה וסייגים בנוגע לשמה של המפלגה נקבעו בסעיף 5 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק המפלגות") סייגים מהותיים לרישומה של מפלגה ואשר קובעים:

"לא תירשם מפלגה אם יש במטרה ממטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחת מאלה:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הסתה לגזענות;
- (2א) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל;
- (3) יסוד סביר למסקנה כי המפלגה תשמש מסווה לפעולות בלתי חוקיות."

18. הפסיקה קבעה כי הסייג, לפיו לא תירשם מפלגה אם יש במטרה ממטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, צריך להיות מרכזי ובסיסי וכי "הוא צריך לפגוע בגרעין המאפיין את המדינה כיהודית או דמוקרטית" (עניין יאסין, עמ' 65). לעניין המאפיינים "הגרעיניים" המאפיינים את הגדרת מדינת ישראל כמדינה יהודית נקבע כי הם "... כוללים את זכותו של כל יהודי לעלות למדינת ישראל שבה יהיה רוב יהודי; כי עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה, כי סמליה וחגיגה של המדינה משקפים בעיקרם את המסורת היהודית, וכי מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי במורשת הדתית והתרבותית של המדינה.... אשר למאפיינים "הגרעיניים" של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית נקבע כי "מאפיינים אלה מבוססים... על הכרה בריבונות העם המתבטאת בבחירות חופשיות ושוות, הכרה בגרעין של זכויות אדם, ובהן כבוד ושוויון, קיום הפרדת רשויות, שלטון החוק ורשות שופטת עצמאית" (1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף פורסם בנבו, עמ' 9 (להלן עניין כסיף) ופסקי דין נוספים שאוזכרו וצוטטו שם).

19. הפסיקה¹ התוותה את אמות המידה לעניין הרף הראייתי הנדרש לצורך התגבשות עילות לפסילת רשימה או מועמד לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת וקבעה כי אלו הן:

- א. המטרה היא חלק מהמאפיינים הדומיננטיים של שאיפות הרשימה או המועמד או הפעילות שלהם וכי לשם קידום הם מבקשים ליטול חלק בבחירות.
- ב. המטרות המרכזיות והדומיננטיות נלמדות מהצהרות מפורשות ומהיגדים ישירים או ממסקנות מסתברות שמשמעותן ברורה וחד-משמעית.
- ג. רשימה או מועמד פועלים באופן אקטיבי להגשמת המטרות, וכי נעשתה פעילות שאינה ספורדית להוצאתן מן הכוח אל הפועל. אין די במטרות בעלות אופי תיאורטי ויש להצביע על פעילות שיטתית, חוזרת ונשנית, אשר צריכה לבוא לידי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתה.

¹ העקרונות המנחים סוכמו ע"י כב' הנשיאה חיות ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף פורסם בנבו, עמ' 10-11.

ד. הראיות המבססות את המעשים או המטרות, אשר יש בהם כדי למנוע התמודדות בבחירות לכנסת, צריכות להיות ברורות, חד-משמעיות ומשכנעות. ונדרשת "מסה קריטית" של ראיות בעלות אמינות גבוהה להצדקת הפסילה. נטל הראיה בעניין זה חל על הטוען לפסילת הרשימה או המועמד וספק המתעורר לגבי דיות המסכת הראייתית צריך לפעול נגד הפסילה.

20. אמות המידה שנקבעו בפסיקה בעניין סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת רלוונטיות גם בפרשנות של סעיף 5 לחוק המפלגות בשל הדמיון בלשון הסעיפים וכבר נקבע: "... שתיהן עוסקות בכוחה של מפלגה להשתתף בבחירות. שתיהן פוגעות בחירויות דומות, ושתיהן באות להגן על ערכים דומים. ... וניתן אפוא לעשות שימוש באסמכתאות של בית-משפט זה, אשר פירשו את סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת בפירושו של סעיף 5 לחוק המפלגות". (עניין יאסין, עמ' 67)

21. בשל החשש לפגיעה בזכויות יסוד בסיסיות קבעה הפסיקה כי מניעת ייסודה של מפלגה יתרחש רק במקרים קיצוניים ובעניין זה כתב הנשיא ברק בעניין יאסין: "החשיבות הרבה שיש לחופש ההתאגדות במפלגה במירקם החיים הדמוקרטיים מחייבת את המסקנה - שאליה גם הגיע בית המשפט העליון בפרשנותו של סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת - כי יש למנוע ייסודה של מפלגה רק במקרים הקיצוניים ביותר... מניעת השתתפותה של מפלגה בהליך הדמוקרטי הוא צעד חמור ביותר. הדבר צריך להיעשות רק במקרים יוצאי דופן... על רקע זה נדרשת הפעלה חריגה ביותר ויוצאת דופן במיוחד של סמכות אי-רישום המפלגה." (עמ' 67-66) (ההדגשה אינה במקור).

22. דברים ברוח זו נכתבו גם ע"י כב' השופט (כתארו אז) מ' חשין: "וכדי שלא ניסחף בשטף המילים, ראוי שנוזכיר לעצמנו - כבר בתחילה - כי סמכויות רשם המפלגות לפסול רישומה של מפלגה בפנקס המפלגות אמורות אף הן ליתן ביטוי לאינטרסים שהם מן הנפילים. כוונתנו היא, בעיקר, לעצם קיום המדינה, להיותה של המדינה יהודית ודמוקרטית, ולצורך הנחרץ להילחם בתופעת הגזענות. (ברע"א 2316/96 איזקסון נ' רשם המפלגות, פ"ד (2) 529עמ') (להלן עניין איזקסון) [ההדגשות אינן במקור].

23. על מידת הצמצום והזהירות הרבה שיש לנקוט בה בעת סירוב לרשום מפלגה ניתן ללמוד גם מנוסחו של סעיף 6(ד) לחוק המפלגות אשר קובע כי במקרה של סירוב לרשום מפלגה על רשם המפלגות להעביר לאישור בית המשפט העליון את דבר הסירוב ואת נימוקיו לסירוב לרשום מפלגה.

דיון:

כפי שצוין לעיל, לאחר בחינת טענותיהם של הצדדים הגעתי למסקנה שיש לדחות את ההתנגדות והכל כפי שיפורט להלן:

24. בתמצית, טענותיה של המתנגדת הן שתיים: הראשונה, שהמפלגה היא למעשה תנועת "נורא דליבא" בכסות אחרת ובמטרות מוצהרות אחרות, שמסתירות את מטרתה האמיתית לפעול לשחרר את רוצחו של רה"מ המנוח יצחק רבין ז"ל כאשר עצם ההסתרה מהווה עילה למניעת רישומה של המפלגה, כך לטענת המתנגדת. השניה, שיש למנוע את

רישומה של המפלגה שמטרתה לפעול לקידום שחרור רוצח רוח"מ המנוח מהטעם שיש במטרה שכזו כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית כך שהדבר מהווה עילה למניעת רישום המפלגה בהתאם לסעיף 5(1) לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992.

25. מנגד, המבקשת להרשם מכחישה באופן גורף את אשר נטען בהתנגדות ומעלה גם טענות שהן לטענתה "טענות סף". לטענתה המבקשת ההתנגדות לא הוגשה במועד ולא צורפו אליה יפוי"כ והמסמכים הקבועים בתקנה 5 לתקנות המפלגות (רישום ודיווח), התשנ"ג-1993 (להלן: "תקנות המפלגות"). יש לדחות טענות אלה שכן ההתנגדות הוגשה במועד וצורפו אליה המסמכים הנדרשים על פי דין.

למעלה מן הצורך אוסיף כי בהתאם לתקנה 5 (ב) לתקנות המפלגות רשם המפלגות רשאי להעביר את ההתנגדות לתגובת המבקשת להרשם והוא אינו מחוייב לעשות כן. במקרה דנן הרשם מצא לנכון לבקש את תגובת המבקשת והעביר אליה את נימוקי ההתנגדות ללא מסמכים נוספים תוך שהוא מבקש התייחסות לטענות שעלו בהתנגדות.

בהתאם לתקנה 2 לתקנות המפלגות: "הרשם רשאי לדרוש מן המבקשים כל מסמך נוסף על האמור בתקנה 1, או הסבר בכתב או בתצהיר, ככל שייראה לו לצורך מילוי תפקידו". נוכח זאת גם אם לא היתה מוגשת התנגדות או שהיתה נפסלת מטעמים פרוצדוראליים, עדיין הרשם היה רשאי לפנות ולברר את הנושאים שעלו במסגרת החלטה זו ואף נושאים נוספים, כפי שנעשה במקרה דנן כאשר הרשם ביקש הבהרה בנוגע למטרה לשינוי שיטת המשטר.

26. עיון בבקשה לרישום מפלגה מגלה כי מטרותיה של המבקשת הן כדלקמן:
1) שינוי שיטת המשטר ומאבק לשמירה על שקיפות, ניהול תקין וטוהר המידות במנגנוני השלטון והשירות הציבורי.
2) דאגה ושמירה על האינטרסים של אזרחי ישראל וקידום עקרונות צדק ואמת בחברה הישראלית ובמנגנוני השלטון.
3) פלורליזם בתקשורת ומתן ביטוי בשיח התקשורתי למגוון הדעות הקיימות בחברה הישראלית.
4) ביקורת ופיקוח על הפרקליטות ומערכת המשפט.
5) שאיפה למשפט צדק, בחינת הרשעות קודמות וקידום משפטי צדק חוזרים.

27. בדיקה במרשתת באתר שכתובתו <http://freeigal.com/he>, אליו הפנתה המתנגדת, מגלה כי קיימת התארגנות בשם "נורא דליבא" שהמצע שלה כולל שחרורו של הרוצח, בירור האמת לגבי ההתנקשות ברה"מ יצחק רבין ז"ל, פלורליזם בתקשורת ורפורמה במערכת המשפט והקמת ועדת חקירה להסכמי אוסלו. מעיון בדף שכותרתו "מה חדש" עולה כי פעילי ההתארגנות נטלו חלק בהפגנות מחאה במטרה לאפשר לרוצח לקיים קשר טלפוני וביקורים, ארגנו עצומה לנשיא המדינה בבקשה למתן חנינה לרוצח, פנו לחברי

כנסת בבקשה שיבקרו את הרוצח ונקטו פעולות נוספות שמטרתן להיטיב את תנאי מאסרו של הרוצח. בדף שכותרתו "שחרורו של יגאל עמיר" נכתב המניע לפעולת הרוצח.

28. המתנגדת טוענת כי ההתארגנות "נורא דליבא" והמפלגה המבקשת להרשם חד הן וטוענת כי "...אותם עסקנים, פונקציונרים ומאכערים מנהלים את שתיהן" (ציטוט מסעיף 3 להתנגדות), מנגד המבקשת דוחה את הטענות המובאות בהתנגדות. בבדיקה באתר אליו הפנתה המתנגדת לא מפורט מי הם הגורמים המנהלים של "נורא דליבא" כך שלא ניתן לבסס, באופן וודאי, קשר בין המבקשת להרשם כמפלגה לבין ההתארגנות בשם "נורא דליבא". מכל מקום, מאחר ולמיטב ידיעתי אין מניעה חוקית לקיומה של ההתארגנות בשם "נורא דליבא" לא ברור אם יש בקשר שכזה כדי להשפיע על החלטה בדבר מניעת רישום המפלגה.

29. המבקשת הכחישה באופן גורף את טענות המתנגדת וטענה באופן כללי כי "המפלגה עומדת מאחורי מטרותיה" אולם עיון במסמכי המבקשת מצביע על קשר ישיר של המבקשת לרוצחו של רוה"מ המנוח והכל מהטעמים הבאים:

א. עיון בתקנון המפלגה מגלה כי יו"ר המפלגה היא רעייתו של הרוצח: רננה לריסה עמיר שנכללה גם ברשימת המייסדים.

ב. עיון במסמך שגלוי לרשם מגלה מייסדים שנמחקו ושלא נרשמו בסופו של דבר כמייסדים. במסמך זה ניתן גם למצא את בני משפחתו של הרוצח: שלמה עמיר, גאולה עמיר וחגי עמיר.

ג. לכתחילה הוגש תקנון שלא ציין את פרטיה של רעיית הרוצח כיו"ר המפלגה ורק אחרי שרשם המפלגות פנה וביקש הבהרה הוגש תקנון שמציין כי היא תכהן כיו"ר המפלגה. יצויין כי רעייתו של הרוצח מוקמה ברשימת המייסדים במקום ה-72 ונראה שהדבר נבע מרצון להצניע את העובדה שהיא נמנית בין המייסדים.

30. מעיון באתרי חדשות שונים במרשתת מצאנו דפים² מהם עולה **לכאורה** כי לקראת הבחירות לכנסת ה-22 הרוצח עצמו משך בחוטים מתוך הכלא ופעל להקים מפלגה שתפעל לשחרורו וכי הוא פנה לגורמים שונים ואף הפנה לאישתו כמי שמובילה את הנושא ואין באפשרותנו לאשש או לסתור מידע זה. יצויין כי בסופו של דבר, לא הוקמה מפלגה שכזו ולא היתה פניה לרשם לרשום מפלגה בשם נורא דליבא.

בנוסף, ממידע שהתפרסם רק לאחרונה במרשתת³ עולה **לכאורה** כי רעיית הרוצח ויו"ר המבקשת להרשם כמפלגה סירבה לומר לכתבים אם בעלה מודע להקמת המפלגה והשיבה כי היא צריכה להתייעץ בנושא.

² דוג' לדף שעסק בנושא: <https://www.maariv.co.il/news/israel/Article-711855>

³ דוג' לדף שעסק בנושא: <https://www.srugim.co.il/402447-%D7%90%D7%A9%D7%AA%D7%95-%D7%A9%D7%9C-%D7%99%D7%92%D7%90%D7%9C-%D7%A2%D7%9E%D7%99%D7%A8-%D7%9E%D7%A7%D7%99%D7%9E%D7%94-%D7%9E%D7%A4%D7%9C%D7%92%D7%94>

31. אמנם אינני בוחן כליות ולב ואף שיש אפשרות תיאורטית שרעייתו של הרוצח החליטה לעמוד בראשה של מפלגה ללא קשר לענייניו של הרוצח, אני מטיל ספק של ממש בכנותה של ההכחשה הגורפת שנזכרה בתגובת המבקשת ויצויין שבתגובת המבקשת לא הוכחה טענה זו בצורה מפורשת. נוכח זאת נראה כי המבקשת להרשם הסתירה ביודעין ובכוונה את מטרתה לפעול באמצעות המפלגה לשחרור הרוצח תוך שהיא עוטפת מטרה זו במילים נשגבות אודות צדק.

32. לטענת המתנגדת עצם העובדה שהמבקשת מסתירה את מטרה ממטרותיה ונוהגת בחוסר תום לב, די בה כדי להצדיק את מניעת רישומה. אני מסכים כי נסיון להטעות את הציבור ולהסתיר מפניו מטרה עיקרית ומהותית, היא מעשה חמור ואולם החוק לא הסמיך את רשם המפלגות לבחון שיקולים ערכיים ומוסריים והסייגים למניעת רישום מפלגה הם אלה הקבועים בסעיף 5 לחוק המפלגות ואלה בלבד.

ובעניין זה כתב כבוד השופט מישאל חשין בעניין אייזקסון : **"...נוסיף ונאמר אך זאת , כי יש בה בהיילכת ניימן השני כדי לחתום באורח ברור את הסוגיה, בקובעה את עילות הפסילה המנויות בחוק כנומרוס קלאוזוס : אין עוד עילת פסלות מבלעדי העילות המנויות בחוק. כך הוא בנושא הבחירות, וממנו נמתח קו ישיר אל ענייננו שלנו . רק עילות הפסלות המנויות בסעיף 5 לחוק המפלגות, רק הן בכוחן לעצור מפלגה בדרכה אל רישומה בפנקס המפלגות..."** (שם בעמוד 557 . ההדגשה אינה במקור)

33. הליך רישום מפלגה וההתנגדויות שמוגשות במהלכו מאפשרים לברר את מטרותיה האמיתיות של המפלגה, ולחשוף מי עומד מאחורי המפלגה כאשר לאחר בירור שכזה ניתן לבחון האם המפלגה עומדת בסייגים הקבועים בחוק אם לאו. כעת משעולה חשד ממשי שאחת ממטרות המפלגה היא שחרורו של רוצח רה"מ המנוח נפנה לבחון האם מטרה זו היא בגדר הסייגים הקבועים בחוק והאם יש בה כדי למנוע את רישומה של המפלגה.

34. לטענת המתנגדת מטרת המפלגה לפעול לקידום שחרור רוצח רה"מ יש בה כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית כך שהדבר מהווה עילה למניעת רישום המפלגה בהתאם לסעיף 15(1) לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 .

35. בטרם נבחן את הטענה נבהיר כי אין ספק שרצח ראש ממשלה בישראל ממניעים אידאולוגיים במטרה להפסיק את כהונתו מנוגד להיותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית. רצח פוליטי שכזה פוגע פגיעה אנושה בדמוקרטיה ומנוגד גם לערכיה של המדינה כמדינה יהודית ודי להזכיר את רצח גדליה בן אחיקם בשנת 582 לפני הספירה ואת העובדה שצום גדליה, נקבע לדורות בלוח השנה העברי והוצב כתמרור אזהרה מוסרי מפני רצח מנהיג יהודי בידיו של רוצח יהודי.

36. ואולם, במקרה דנן אנו עוסקים לא ברצח עצמו אלא במפלגה שאחת ממטרותיה הינה ככל הנראה לשחרר את הרוצח. בסעיף 30א לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001,

נקבעה הוראה מיוחדת שעניינה המלצה לעניין אסיר עולם שהורשע ברצח ראש הממשלה שלשונה כדלקמן:

”מצאה ועדת שחרורים מיוחדת שאסיר עולם שהורשע ברצח ראש הממשלה פעל ממניע פוליטי-אידיאולוגי, יראו לענין סעיף 29 כאילו המליצה הועדה שלא לקצוב את עונשו של האסיר, ולענין סעיף 30 כאילו המליצה שלא להפעיל את סמכות הנשיא לפי סעיף 11(ב) לחוק-יסוד: נשיא המדינה; הוראות סעיף 29(ג) לא יחולו לענין זה.”

סעיף זה קובע כי ועדת השחרורים לא תמליץ לקצוב את עונשו של אסיר עולם שהורשע ברצח ראש ממשלה ממניע פוליטי-אידיאולוגי או להעניק לו חנינה והוא מעיד על כך שהמחוקק ייחס חומרה יתרה לרצח פוליטי שפגיעתו בדמוקרטיה קשה. יחד עם זאת, לא נקבעה בחוק הוראה שפוגעת בסמכותו של נשיא המדינה לקצוב את עונשו של אסיר כזה או לחון אותו ולא נקבעה בחוק זה או בחוק אחר הוראה שאוסרת לפעול למען שינוי החוק או למען שחרור רוצח ראש ממשלה.

37. במקרה דנן טענת המתנגדת היא כי הצבת מטרה לשחרורו של רוצח רה"מ המנוח ולבירור האמת מאחורי רצח רה"מ יצחק רבין ז"ל נוגדת את היותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. סלידתה של המתנגדת מרעיון שחרורו של הרוצח בהחלט מובנת ואולם המטרה לשחרור רוצח ראש ממשלה יכולה להיות מושגת בדרכים שונות ובכלל זה באמצעות שינוי חקיקה או מתן חנינה.

38. בענין הפרשנות הנכונה לסייג של "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית" כתב כב' הנשיא ברק בעניין יאסין:

”כפי שראינו, הטעם המונח ביסוד הסיוג של החופש להתאגד כמפלגה מונח בסכנה ל"קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". נמצא, כי שלילת החופש אפשרית רק כאשר התשתית הראייתית הנדרשת מצביעה על הסיכון לעצם קיומה של המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית. סיכון זה אינו קיים אם הפגיעה היא במאפיין שולי של יהדות המדינה או של אופייה הדמוקרטי... האיום על האופי היהודי או הדמוקרטי צריך להיות מרכזי ובסיסי ... הוא צריך לפגוע בגרעין המאפיין את המדינה כיהודית או דמוקרטית. הוא צריך להשפיע על הדברים שהם במעלה הראשונה בקביעת אופי זה...” (שם עמ' 64-65).

39. זאת ועוד, טיבה של דמוקרטיה שהיא מאפשרת גם לרעיונות נפסדים להשמע. ובעניין כוחה של דמוקרטיה וכוחו של חופש הביטוי כתב כב' השופט סולברג: **”כוחו של חופש הביטוי, כוחה של הדמוקרטיה – אינה ההכרה בזכותי לשמוע דברי נועם, הערבים לאוזני. כוחה של זו בהכרה בזכותו של הזולת להשמיע דברים הצורמים את אוזני והצובתים את לבי” (בג"ץ 14/86 לאור נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות, פ"ד מא(1) 421, 441 (1987)).** כך באשר לחופש הביטוי בכלל, כך באשר לחופש הביטוי

הפוליטי בפרט; כשעל הפרק – לא נלאה מלשוב ולהזכיר – פגיעה אנושה בזכות היסוד החוקתית לבחור ולהיבחר. (בא"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף פורסם בנבו, עמ' 82).

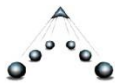
40. בשל החשש לפגיעה בזכויות יסוד בסיסיות קבעה הפסיקה כי הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 5 לחוק המפלגות תעשה רק במקרים **קיצוניים** וכי העילות בסעיף יפורשו בצמצום ובאורח דווקני וכב' הנשיא ברק בעניין יאסין כתב בהקשר זה: **"נדרשת הפעלה חריגה ביותר ויוצאת דופן במיוחד של סמכות אי-רישום המפלגה"** (שם בעמ' 67. הדגשות אינן במקור). נוכח זאת לא מצאתי כי ניתן לתת פרשנות רחבה לסייג של "שלילת קיומה של מדינת כמדינה יהודית ודמוקרטית" באופן שכולל בתוך גדרו את המטרה לשחרר רוצח ראש ממשלה.

41. גם טענה שהמטרה לשחרר רוצח שרצח ראש ממשלה ממניעים פוליטיים אידאולוגיים, יש בה פגיעה בדמוקרטיה, מפני שהרצח עצמו פגע בדמוקרטיה, אינה מצדיקה מניעת רישום לפי סעיף 5 (1) לחוק. הטעמים לכך שלובים זה בזה: המטרה אינה פוגעת במאפיינים ה"גרעיניים המינמליים" של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית שכוללים **"הכרה בריבונות העם המתבטאת בבחירות חופשיות ושוות, הכרה בגרעין של זכויות אדם ובהן כבוד ושוויון, קיום הפרדת רשויות, שלטון החוק ורשות שופטת עצמאית"** (עניין טיבי בעמוד 23). והיא אינה **"בעלת עוצמה כה רבה, עד כי לאחריה ניתן יהיה לומר שהמדינה אינה עוד מדינה יהודית או מדינה דמוקרטית"** (עניין יאסין עמ' 65). במשולב, מניעת רישום מפלגה הוא צעד חמור ביותר שנעשה רק במקרים יוצאי דופן ו"בדמוקרטיה איתנה, ההליך הדמוקרטי עצמו צריך **"לנפות"** מפלגות המבקשות לפגוע בדמוקרטיה" (עניין יאסין עמ' 67).

42. נוכח כל האמור לעיל הגעתי למסקנה כי יש לדחות את ההתנגדות לגופה.

43. יחד עם זאת ובצד דחיית ההתנגדות לגופה, מאחר שתוך כדי בירור ההתנגדות התבהר כי **ככל הנראה** אחת ממטרות המפלגה, בין במפורש ובין במשתמע, היא לשחרר את רוצח ראש הממשלה המנוח ומאחר ולכאורה לרוצח עצמו יש קשר למפלגה, בין אם באופן ישיר או באופן עקיף, מצאתי לנכון לוודא בטרם רישום המפלגה, שאין במטרה של שחרור הרוצח משום הצדקה לרצח ראש ממשלה.

44. לפיכך היו"ר המיועדת של המבקשת להרשם כמפלגה נדרשת להגיש תצהיר **מקור** עד ליום 1.1.19 ובו הבהרה והתייחסות האם אין במטרות של המפלגה ו/או בפעולותיה משום הצדקה לרצח ראש ממשלה בישראל.

סיכומו של דבר:

45. בשל כל האמור לעיל לא מצאתי עילה למניעת רישומה של המפלגה וההתנגדות נדחית לגופה. בהתאם לאמור בסעיף 6(ג) לחוק המפלגות, החלטה זו ניתנת לערעור ברשות לבית המשפט העליון בתוך 30 יום מיום שניתנה.

46. יחד עם זאת ומאחר שבמהלך בירור ההתנגדות עלה הצורך לקבל הבהרות נוספות מהמבקשת, בשלב זה לא תרשם המפלגה עד שתנוח דעתי כי אין עילה למנוע את רישומה.

47. יו"ר המבקשת להרשם כמפלגה הגב' רננה לריסה עמיר נדרשת להגיש תצהיר כאמור בסעיף 44 לעיל.

48. המתנגדת ביקשה לעכב את רישום המפלגה במקרה שההתנגדות תדחה על מנת שתוכל לערער על החלטתי. מאחר וממילא הוריתי על בירור נוסף בטרם רישום המפלגה ודאי שהרישום יעוכב לפחות עד ליום 1.1.2020.

בכבוד רב,

אייל גלובוס, עו"ד

רשם המפלגות

ראש רשות התאגידים